

**ПРЕДСТАВНИКИ СУМСЬКОЇ ФІЛІЇ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

УДК 340.1

Ганна Сергіївна БОРОДІНА,

студентка 5 курсу Сумської філії ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри юридичних дисциплін

Сумської філії ХНУВС кандидат юридичних наук Панкратова В. О.

СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ Й УСУНЕННЯ КОЛІЗІЙ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Узятий Україною курс на побудову правової держави поставив вимогу кардинального реформування всіх сфер суспільного і державного життя. Суперечливі підходи до вирішення суспільно значущих проблем в економічній, політичній, культурній та ідеологічній сферах життя не могли не відбитися на законодавстві.

Недосконалість, у тому числі й суперечливість законодавства, негативно позначається на роботі всіх гілок влади, значно ускладнює вирішення завдань, що стоять перед ними, суттєво знижує здатність законодавства ефективно регулювати суспільні відносини, послаблює режим законності, негативно впливає на рівень правопорядку в країні, заважає реалізації прав і свобод людини та громадянина. Тому цілком природним є прагнення держави створити систему інститутів і методів, здатних забезпечити попередження, подолання й усунення колізій у законодавстві.

Інтерес вчених до проблеми юридичних колізій зумовлюється двома основними причинами:

а) необхідністю покращення законодавства;

б) пануванням у радянській юридичній науці теорії неконтрольованості радянського права, яке визнавалось ефективним несуперечним засобом упорядкування відносин, що, у свою чергу, теж не мають будь-яких суперечностей.

Вивчення юридичних колізій та аналіз колізій правового регулювання потребує дослідження соціальних суперечностей, різновидом яких є правові.

Соціальні суперечності характеризуються наявністю певних ознак, які притаманні і юридичним колізіям:

1. Наявність конфлікту, що супроводжується незацікавленістю сторін у знаходженні компромісу.

2. Наявність суб'єктивного фактора, тобто сторін конфлікту, що мають певні інтереси та мету діяльності.

3. Динамізм конфлікту, що характеризується певними стадіями розвитку.

Зменшення колізейності законодавства може відбуватися двома способами: усуненням колізій та їх подоланням.

Під усуненням колізій розуміють зняття колізій взагалі. Основним способом їх усунення є нормоутворення.

Подолання колізій – це їх переборення в конкретному випадку в процесі правозастосування. Основними способами подолання є видання колізейних норм, тлумачення закону і застосування право положень.

Способи переборення колізій в законодавстві:

– попередження – застосовується на стадії підготовки, ухвалення і введення в дію законів;

– усунення – повне звільнення від колізій у процесі законодавчої діяльності, їх ліквідація;

– подолання – тимчасове вирішення колізій із застосуванням визначеної правової норми, проте без остаточного зняття суперечностей між ними (колізія між нормами не зникає).

Попередження, подолання та усунення усіх видів колізій відкриває шлях до підвищення ефективності законодавства, зростання його значення в реформуванні українського суспільства, більш надійного забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.951

Владислав Михайлович ЛИСЕНКО,

студент групи ПДдср-17-7 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри юридичних дисциплін

Сумської філії ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Шоптенко С. С.

ЗМІСТ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Реалізація державної політики в суспільстві здійснюється за різними напрямками, які охоплюють всі сфери його життєдіяльності. Такі напрямки діяльності держави визначаються її функціями, що реалізуються спеціально утвореними суб'єктами та забезпечують формування демократичної, незалежної, суверенної, соціальної та правової держави. Враховуючи постійну зміну суспільних процесів, система функцій держави та їх зміст зазнають постійних трансформацій. Одним з таких напрямків держави, що зазнає постійних змін та удосконалень є її правоохоронна функція, як основа забезпечення національної безпеки, публічного порядку, охорони прав, свобод та законних інтересів людини, прав та інтересів суспільства та держави, захисту відносин власності та інших правовідносин.

Визначення змісту правоохоронної функції держави доцільно розпочати з характеристики загального поняття функції. У сучасній юридичній літературі підкреслюється, що питання про поняття функції держави має два аспекти. В одному випадку йдеться про характер діяльності певних видів органів держави і про специфічний розподіл праці між різними ланками структури держави. Інший аспект розуміння функцій держави полягає у трактуванні функції як основного напрямку діяльності держави у цілому, в усій сукупності її органів.

Функції держави є такими видами діяльності, які виражають її найістотніші риси, природу всіх гілок державної влади, є загальними напрямками державної роботи. Це – напрямки необхідної діяльності держави, найважливіші напрями в діяльності органів, визначені об'єктивними чинниками і потребами сформованого життя.

Правоохоронна функція згідно Конституції України реалізується правоохоронними органами, які покликані забезпечити державну безпеку та захист державного кордону. Таке тлумачення правоохоронної функції є звуженим та не відображає всіх аспектів даного напрямку діяльності держави. Більш детально вона визначається в наукових джерелах. Так, О.М. Полковніченко вважає, що правоохоронна функція держави – це забезпечений системою необхідних ресурсів комплексний напрямок діяльності держави, який об'єднує низку заходів (у тому числі примусових), заснованих на принципах справедливості та ефективності, що спрямовані на безконфліктну реалізацію прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, забезпечення соціальної злагоди, недопущення індивідуальних, колективних та масових порушень законності та правопорядку. О. Л. Соколенко визначає правоохоронну функцію держави як комплексний, цілісний, пріоритетний напрямок державної політики, спрямований на забезпечення відповідно до засад верховенства права та пріоритету прав людини охорони права і правовідносин, а також захисту основ конституційного ладу, у тому числі прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, законності та правопорядку.

З даних визначень випливають ознаки правоохоронної функції держави, а саме: це комплексний напрямок діяльності держави; спрямований на захист прав, свобод та законних інтересів людини, конституційного ладу, публічної безпеки та порядку, права та правовідносин; реалізується системою спеціально утворених суб'єктів; його реалізація забезпечується системою необхідних ресурсів; ґрунтується на принципах верховенства права, пріоритету прав і свобод людини, справедливості, ефективності.

Враховуючи дані ознаки, правоохоронну функцію держави можна визначити як комплексний напрямок діяльності держави з охорони прав, свобод та законних інтересів людини, конституційного ладу, публічної безпеки та порядку, права та правовідносин, що ґрунтується на принципах верховенства права, пріоритету прав і свобод людини, справедливості, ефективності та забезпечується системою спеціальних суб'єктів та необхідних ресурсів.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.9

Ірина Володимирівна СОВАЛО,
студентка групи ПДдср-17-7 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри юридичних дисциплін

Сумської філії ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Шоптенко С. С.

СУЧАСНА СИСТЕМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Конституція України визначила захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки найважливішою функцією держави, реалізація якої покладається на правоохоронні органи. Система таких органів будується таким чином, щоб комплексно забезпечити захист національної безпеки та публічного порядку, охорону життя і здоров'я громадян, їх прав, свобод та законних інтересів.

Повний перелік правоохоронних органів на сьогоднішній день чітко не визначений в жодному нормативно-правовому акті. Найбільш повно їх система закріплена в ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 року, згідно з яким правоохоронні органи – це органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

Систематизувати правоохоронні органи намагалися і науковці. Так, дослідник К.Ю. Мельник усіх суб'єктів правоохоронної діяльності поділяє на три групи: 1) власне правоохоронні органи (суди, прокуратура, органи внутрішніх справ, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Управління державної охорони України); 2) органи (підрозділи) та посадові особи, однією з цілей функціонування яких є захист прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань (Державна податкова служба, Державна митна служба, Державна лісова охорона, Державна екологічна інспекція, Державна пожежна охорона, капітани морських суден, що перебувають у далекому плаванні, тощо); 3) органи та організації, які сприяють правоохороні (адвокатура, нотаріат, приватні детективні й охоронні служби, недержавні органи охорони громадського порядку).

О. М. Музичук запропонував правоохоронні органи об'єднати у дві групи: 1) опосередковано правоохоронні, серед яких: органи внутрішніх справ, органи прокуратури, Служба безпеки України, Державна митна служба України, Державна податкова служба України, Державна прикордонна служба України, Управління державної охорони, Військова служба правопорядку у Збройних силах України, Служба зовнішньої розвідки України, Розвідувальний орган Міністерства оборони України, Державна кримінально-виконавча служба України, органи державного пожежного нагляду; 2) безпосередньо правоохоронні, до яких варто віднести відповідні підрозділи вищенаведених опосередковано правоохоронних органів, які спеціально створені з метою забезпечення охорони та захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави, насамперед, від злочинних посягань [7].

Проаналізувавши нормативно-правові акти та думки вчених, можна зробити висновок, що систему правоохоронних органів доцільно розглядати через їх поділ на безпосередні та опосередковані. Для перших з них виконання правоохоронних функцій є основним завданням, що визначає зміст їх роботи. Опосередковані суб'єкти, виконуючи інші державно-владні завдання, можуть реалізовувати ряд правоохоронних повноважень. До першої групи належать: прокуратура, Національна поліція України, Національна гвардія, Служба безпеки України, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Державна фіскальна служба України, Державна прикордонна служба України, Військова служба правопорядку у Збройних Силах України, Державна пенітенціарна служба України. Опосередкованими правоохоронними органами є: управління державної охорони, органи державного фінансового контролю, органи рибохорони, органи державної лісової охорони, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна виконавча служба та інші органи державної влади, які відповідно до законодавства уповноважені на реалізацію правоохоронних функцій.

Одержано 17.04.2018

